
Van: willemsfm@gmail.com
Verzonden: woensdag 10 mei 2023 14:30
Aan: _informateurs
Onderwerp: Inspiratie coalitie provinciaal bestuur.
Beste Jan en Petra,

Dank voor de uitnodiging om mee te mogen denken over het coalitieprogramma. Helaas kan ik de geplande tijdstippen niet aanwezig zijn en reageer ik op deze wijze.

Eert een aantal uitgangspunten die naar mijn mening niet meer echt ter discussie staan.

- Uit veel rapporten blijkt dat de druk op onze leefomgeving veel te groot wordt en dit sterke achteruitgang tot gevolg heeft waardoor in de toekomst veel negatieve effecten optreden. Waaronder klimaatverandering, afname van de biodiversiteit en ga zo maar door. Gek genoeg lijkt de mensheid er nu door de verbeterde zorg, die overigens wel verschrikkelijk duur wordt, niet onder te lijden. Veel soorten sterven de laatste jaren uit maar de mensen worden gemiddeld nog steeds ouder. Duidelijk is wel dat we veel andere soorten nodig hebben.
- Duidelijk is dat de achteruitgang van de leegomgeving grotendeels het gevolg is van de industrie, verkeer, landbouw maar ook dat we met ontzettend veel mensen zijn. Maar vooral in Nederland een enorme dichtheid hebben aan bevolking.
- De huidige landbouw zit in een fase dat er te weinig bedrijfsopvolgers zijn.
- Vanwege de onzekerheid van de regelgeving in de landbouw kunnen de agrariërs zich niet verder ontwikkelen in zeg maar de richting van de kringlooplandbouw.

Aangezien ik ongeveer 40 jaar werkzaam ben geweest bij de ontwikkeling van het buitengebied (*waarbij ik me nog vaag een openingshandeling kan herinneren bij de Vlootbeek, die ik heb mogen organiseren, voor het waterschap en waarbij Jan bijna in het water viel, maar ook dat is goed afgelopen*) wil ik me beperken tot de landbouw.

Als geen ander weet dat de verbondenheid van agrariërs met grond en bedrijven enorm groot is en het afscheid moeten nemen van bedrijf en grond moeilijk is. De huidige insteek van de 100 piekbelaster (niet alleen landbouw) is om dit indien nodig te realiseren met onteigening. In mijn werkzame periode was er veel weerstand tegen onteigening, en nu begrijp ik dat dit alleen maar meer is geworden. Helaas mis ik in deze discussie de vele voordelen van onteigening en zeker bij de gebruikelijke uitgangspunten. Namelijk bedrijven dienen na onteigening in dezelfde inkomen en vermogenspositie te komen dan voor de onteigening. Als ik dit vergelijk met de vele boerderijverplaatsingen op vrijwillige basis die ik heb mogen begeleiden, is onteigening economisch veel interessanter. Verplaatsers op vrijwillige basis gaan er voor wat betreft inkomen de eerste jaren sterk op achteruit en hebben pas na 5 tot 10 jaar een beter inkomen dan voor de verplaatsing. Uiteraard speelt de emotie, vooral in het begin van het proces bij onteigening veel sterker dan bij verplaatsing op vrijwillige basis. Mijn ervaring is dat in alle situaties waarbij onteigening werd ingezet, uiteindelijk op vrijwillige wijze met de ondernemers overeenstemming is bereikt. Als dit nodig is ben ik bereid om me in te zetten om dit verder onder de aandacht te brengen bij de tegenstanders waar sprake is van een mogelijke onteigening.

Belangrijk voor onteigening van de piekbelasters vind ik dat ze in staat moeten worden geteld om elders een bestaand bedrijf, niet zijnde een piekbelaster, over te kunnen nemen of bijvoorbeeld naar het buitenland te gaan. Het mooie hiervan is dat voor de bedrijven zonder opvolger meer belangstelling komt om deze over te nemen en de omvang van de totale landbouw dan afneemt. Omdat ik geen inzicht heb in piekbelasters etc. kan ik niet beoordelen of deze afname voldoende is. Wel heb ik bij ruilverkavelingen ervaren, dat door het veelal lange proces, de bedrijven zich pas weer actief gingen ontwikkelen nadat er duidelijkheid was over de verdeling van de gronden en iedereen dus weer meer zekerheid had.

Met klem wil ik u verzoeken om zo snel mogelijk duidelijk te creëren met haalbare doelen en uiteraard draagvlak bij de landbouw en onze samenleving. Belangrijk is dat de overheid voorwaardenscheppend is, maar echte

verbeteringen komen pas tot stand met de wil en de inzet van de individuen. We zeggen toch niet voor niets samen maken we Limburg mooier.

Ik wens u veel succes bij het opstellen van het coalitieakkoord, en zeker deze keer nu het zelfs deels richtinggevend is voor de landelijke politiek.

Met vriendelijke groeten,
Frans Willems

